

Warszawa, dnia 26 września 2023 r.

Poz. 1039

**UCHWAŁA NR 155/2023
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 8 września 2023 r.

w sprawie sposobu drukowania kart do głosowania oraz trybu ich przekazania wraz z nakładkami na karty do głosowania sporządzonymi w alfabecie Braille'a obwodowym komisjom wyborczym w kraju w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

Na podstawie art. 223 i art. 266 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497) oraz art. 20 ust. 6 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1628) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1. Ustala się sposób drukowania kart do głosowania oraz tryb ich przekazania wraz z nakładkami na karty do głosowania sporządzonymi w alfabecie Braille'a obwodowym komisjom wyborczym w kraju w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *S. Marciniak*

Załącznik do uchwały nr 155/2023 Państwowej Komisji
Wyborczej z dnia 8 września 2023 r. (M.P. poz. 1039)

**SPOSÓB DRUKOWANIA KART DO GŁOSOWANIA ORAZ TRYB ICH PRZEKAZANIA
WRAZ Z NAKŁADKAMI NA KARTY DO GŁOSOWANIA SPORZĄDZONYMI
W ALFABECIE BRAILLE’A OBWODOWYM KOMISJOM WYBORCZYM W KRAJU W WYBORACH
DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ORAZ W REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWYM ZARZĄDZONYCH
NA DZIEŃ 15 PAŹDZIERNIKA 2023 R.**

Zasady ogólne

1. **Okręgowa komisja wyborcza**, na wniosek dyrektora delegatury Krajowego Biura Wyborczego obsługującej tę komisję, **ustala:**
 - 1) **harmonogram druku kart do głosowania uwzględniający dwukrotną korektę i kontrolę jakości druku kart w drukarni oraz ostateczne sprawdzenie kart przez wyznaczonych członków okręgowej komisji wyborczej, z uwzględnieniem konieczności wcześniejszego dostarczenia do właściwych urzędów gmin kart i nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille’a, zwanych dalej „nakładkami na karty do głosowania”, w celu przygotowania pakietów wyborczych stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym;**
 - 2) sposób zabezpieczenia kart do głosowania w procesie druku oraz ich przechowywania w drukarni;
 - 3) **terminy i sposób przekazania obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania wraz z innymi materiałami wyborczymi oraz przekazania urzędom gmin nakładek na karty do głosowania, z uwzględnieniem konieczności sporządzenia pakietów wyborczych stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym.**
2. Każda okręgowa komisja wyborcza, na wniosek dyrektora właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego, ustala sposób zabezpieczenia kart do głosowania, w tym rezerwy kart do głosowania, i dysponowania tą rezerwą w dniu wyborów.
3. Karty do głosowania i nakładki na karty do głosowania przeznaczone do sporządzenia pakietów wyborczych stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym powinny być wykonane i przygotowane do dystrybucji najpóźniej na 12 dni przed dniem wyborów.
4. Pozostała część nakładu kart do głosowania i nakładek na karty do głosowania powinna być wykonana i przygotowana do dystrybucji nie później niż na 3 dni przed dniem wyborów, z tym że karty i nakładki na karty do głosowania nie mogą się treścią ani w żaden inny sposób różnić od kart i nakładek na karty do głosowania przekazanych urzędem gmin w trybie określonym w pkt 3.
5. Zlecenia druku kart do głosowania dokonuje dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego obsługującej okręgową komisję wyborczą.
6. Nakładki na karty do głosowania zostaną dostarczone do okręgowej komisji wyborczej przez wykonawcę nakładek wybranego przez delegaturę Krajowego Biura Wyborczego obsługującą okręgową komisję wyborczą.

Nakład kart do głosowania i nakładek na karty do głosowania

7. Państwowa Komisja Wyborcza ustala nakład kart do głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym w liczbie stanowiącej 100% uprawnionych do głosowania w okręgu wyborczym.

Państwowa Komisja Wyborcza zaleca, aby z ustalonego nakładu kart do głosowania karty w liczbie stanowiącej 10% uprawnionych do głosowania były rezerwą okręgowej komisji wyborczej. Rezerwa ta kierowana byłaby do obwodów głosowania w miarę potrzeb sygnalizowanych przez obwodowe komisje wyborcze.
8. Pełny nakład kart do głosowania, odpowiadający liczbie uprawnionych do głosowania, należy dostarczyć dla obwodów głosowania utworzonych w zakładach leczniczych, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz oddziałach zewnętrznych takich zakładów i aresztów, domach studenckich lub zespołach domów studenckich.
9. W szczególnych przypadkach, np. związanych z wysoką frekwencją wyborczą we wcześniej przeprowadzonych wyborach, okręgowa komisja wyborcza, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub dyrektora delegatury Krajowego Biura Wyborczego obsługującej daną okręgową komisję wyborczą, może zdecydować o dostarczeniu do wybranych stałych obwodów głosowania pełnego nakładu kart do głosowania w celu zapewnienia sprawnego przeprowadzenia głosowania.

10. Przy ustalaniu nakładu kart do głosowania należy kierować się liczbą wyborców ujętych w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałych obwodach głosowania właściwych dla danego okręgu wyborczego, z uwzględnieniem wyborców, którzy złożyli wniosek o zmianę miejsca głosowania.
11. Niezależnie od wyżej wspomnianych środków organizacyjnych w umowie zawieranej z drukarnią na wykonanie kart do głosowania dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego **musi zapewnić możliwość ewentualnego dodruku kart do głosowania w przypadku nadzwyczajnych wydarzeń.**
12. Nakład kart do głosowania przeznaczonych do przygotowania pakietów wyborczych stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym ustala się według informacji komisarzy wyborczych o wyborcach, którzy zgłosili zamiar głosowania korespondencyjnego. Nakład tych kart jest częścią nakładu, o którym mowa w pkt 7.
13. Nakład nakładek na karty do głosowania ustala się według przewidywanych potrzeb, m.in. w zależności od liczby obwodów głosowania. Decyzję w tym zakresie podejmuje okręgowa komisja wyborcza.

Zarządzenie druku kart do głosowania

14. Okręgowa komisja wyborcza ustala, w drodze uchwały, treść karty do głosowania na listy kandydatów na posłów i karty do głosowania na kandydatów na senatora, stosując ściśle odpowiednie przepisy uchwały nr 207/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2019 r. w sprawie wzorów kart do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej dla obwodów głosowania utworzonych w kraju (M.P. poz. 884, 885, 886 i 903), zwanej dalej „uchwałą w sprawie wzorów kart”, w tym dotyczące wzorów oraz szczegółowych warunków technicznych dla kart do głosowania.
15. W uchwale okręgowa komisja wyborcza podaje ponadto nakład kart do głosowania, o których mowa w pkt 14, i zarządza ich druk.
16. Karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym są drukowane zgodnie ze wzorem określonym w uchwale nr 152/2023 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2023 r. w sprawie wzorów karty do głosowania oraz nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a w referendum ogólnokrajowym zarządzonym na dzień 15 października 2023 r. (M.P. poz. 1031), w nakładzie takim samym, jak nakład kart do głosowania, o których mowa w pkt 14.

Druk kart do głosowania

17. Ustaloną przez okręgową komisję wyborczą treść karty do głosowania na listy kandydatów na posłów i karty do głosowania na kandydatów na senatora oraz treść karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym, o której mowa w pkt 16, dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego przekazuje do drukarni wraz z informacją o ogólnym nakładzie kart do głosowania i z zestawieniem liczby kart przypadających poszczególnym gminom (miastom) i poszczególnym obwodom głosowania.
18. **Druk kart do głosowania musi odbywać się z zachowaniem warunków najwyższej staranności i kontroli jego wykonania.**

Konieczne jest szczegółowe sprawdzenie warunków technicznych oraz innych szczegółowych warunków dla karty do głosowania określonych w uchwale w sprawie wzorów kart. W przypadku kart zbroszurowanych, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 2 uchwały w sprawie wzorów kart, karty nie mogą być trwale połączone poprzez zszywanie ich w jednym lub nawet w wielu miejscach po zewnętrznej stronie.

Ustala się, **do bezwzględnej przestrzegania**, następujące zasady kontroli druku kart:

- 1) **korektę składu** karty do głosowania na listy kandydatów na posłów, karty do głosowania na kandydatów na senatora oraz karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym **prowadzą** w drukarni **dwa niezależnie od siebie działające zespoły** pracowników wyznaczonych przez dyrektora delegatury Krajowego Biura Wyborczego obsługującej daną okręgową komisję wyborczą. **Pracownicy zespołów odpowiedzialni są za jakość korekty.** Stwierdzone błędy oba zespoły wzajemnie konfrontują i przekazują kierownikowi drukarni. Oba zespoły zatrzymują po 1 egzemplarzu odbitki składu każdego rodzaju karty do głosowania (do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym). **Po usunięciu błędów zespoły prowadzą ponowną korektę na podstawie materiału wyjściowego, tj. treści karty ustalonej przez okręgową komisję wyborczą oraz treści karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym;**

- 2) **ostatecznej kontroli jakości składu kart do głosowania dokonują co najmniej dwaj wyznaczeni członkowie okręgowej komisji wyborczej**, którzy informują dyrektora delegatury Krajowego Biura Wyborczego obsługującej daną okręgową komisję wyborczą, iż można uruchomić druk ustalonego nakładu karty, i podpisują kartę do druku, podając datę, imię i nazwisko. Odbitka każdego rodzaju karty do głosowania (do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w referendum ogólnokrajowym) skierowanej do druku jest przechowywana w delegaturze Krajowego Biura Wyborczego w aktach okręgowej komisji wyborczej;
- 3) **po wydrukowaniu kart do głosowania wyznaczeni członkowie okręgowej komisji wyborczej sprawdzają treść karty z odbitką** karty uruchamiającej druk i sporządzają z tej czynności stosowną notatkę, która pozostaje w aktach komisji; wyznaczeni członkowie okręgowej komisji wyborczej sprawdzają 3–5% nakładu kart do głosowania.

Pakowanie kart do głosowania

19. Wydrukowane karty do głosowania na listy kandydatów na posłów, karty do głosowania na kandydatów na senatora oraz karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym należy zapakować (odrębnie dla wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz dla referendum ogólnokrajowego) w następujący sposób:

- 1) nakład kart do głosowania **dzieli się odrębnie na części według gmin i obwodów głosowania;**
- 2) **na paczkach kart do głosowania należy odpowiednio wpisać:**
 „Wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
 Okręg wyborczy nr
 Okręgowa Komisja Wyborcza w
(siedziba)
 Obwód głosowania nr
 w
 Gmina
 Liczba kart do głosowania”
 lub
 „Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
 Okręg wyborczy nr
 Okręgowa Komisja Wyborcza w
(siedziba)
 Obwód głosowania nr
 w
 Gmina
 Liczba kart do głosowania”
 lub
 „Referendum ogólnokrajowe
 Okręgowa Komisja Wyborcza w
(siedziba)
 Obwód głosowania nr
 w
 Gmina
 Liczba kart do głosowania”

Przed zapakowaniem każdej paczki należy sprawdzić, czy:

- a) karty do głosowania dotyczą właściwego okręgu wyborczego (w przypadku wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej),
- b) nie ma kart pustych lub z niekompletnym nadrukiem,
- c) nie zostały przemieszane karty do głosowania na listy kandydatów na posłów z kartami do głosowania na kandydatów na senatora lub z kartami do głosowania w referendum ogólnokrajowym itp.,
- d) karty do głosowania zawierają wszystkie strony – w przypadku kart zbroszurowanych;

- 3) **rezerwę nakładu kart do głosowania należy zapakować w oddzielne paczki.** Paczki te powinny być odpowiednio **oznakowane**, np.:

„Rezerwa kart do głosowania

Wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Okręg wyborczy nr

Okręgowa Komisja Wyborcza w
(siedziba)

Obwód głosowania nr

w

Gmina

Liczba kart do głosowania”

lub

„Rezerwa kart do głosowania

Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Okręg wyborczy nr

Okręgowa Komisja Wyborcza w
(siedziba)

Obwód głosowania nr

w

Gmina

Liczba kart do głosowania”

lub

„Rezerwa kart do głosowania

Referendum ogólnokrajowe

Okręgowa Komisja Wyborcza w
(siedziba)

Obwód głosowania nr

w

Gmina

Liczba kart do głosowania”

Rezerwowe karty do głosowania należy zmagazynować w urzędach gmin wyznaczonych przez okręgową komisję wyborczą, co umożliwi ich sprawne dostarczenie do obwodów głosowania w miarę występujących potrzeb.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta), stosownie do dyspozycji i poleceń okręgowej komisji wyborczej, zabezpiecza rezerwę kart do głosowania oraz środek transportu dla dowiezienia kart z rezerwy do obwodu głosowania.

Wydanie rezerwy kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym może nastąpić wyłącznie protokolarnie i na polecenie okręgowej komisji wyborczej.

20. Wydrukowane karty do głosowania na listy kandydatów na posłów, karty do głosowania na kandydatów na senatora oraz karty do głosowania w referendum ogólnokrajowym przeznaczone do sporządzenia pakietów wyborczych stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym należy zapakować odrębnie.
21. Do pakowania nakładek na karty do głosowania pkt 19 ppkt 1–3 stosuje się odpowiednio, z tym że ich nakład dzieli się odrębnie według gmin.

Przechowywanie i zabezpieczenie kart do głosowania i nakładek na karty do głosowania

22. Wydrukowane i przygotowane do przekazania karty do głosowania i nakładki na karty do głosowania należy przechowywać w warunkach pełnego zabezpieczenia przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą. Odpowiedzialność za zapewnienie należytego zabezpieczenia kart do głosowania ponosi wójt (burmistrz, prezydent miasta).
23. **Zaleca się, aby karty do głosowania były przechowywane w odrębnym, specjalnie do tego celu wydzielonym pomieszczeniu.**
24. **Zapakowane karty do głosowania i nakładki na karty do głosowania należy dostarczyć do obwodów głosowania w przeddzień głosowania** i doręczyć za pokwitowaniem obwodowym komisjom wyborczym.
25. Karty do głosowania i nakładki na karty do głosowania przeznaczone do sporządzenia pakietów wyborczych stosowanych w głosowaniu korespondencyjnym należy doręczyć za pokwitowaniem do urzędów gmin najpóźniej na 12 dni przed dniem wyborów.

Postępowanie w przypadku zmian w zarejestrowanych listach kandydatów na posłów oraz wśród zarejestrowanych kandydatów na senatora

26. W razie dokonania przez okręgową komisję wyborczą – po zarządzeniu druku kart do głosowania – zmian w zarejestrowanych listach kandydatów na posłów (tj. skreślenia nazwiska kandydata z listy lub unieważnienia rejestracji listy) lub skreślenia nazwiska kandydata na senatora dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego, który zlecił druk kart do głosowania, zapewnia wykonanie obwieszczenia okręgowej komisji wyborczej, o którym mowa w art. 225 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Obwieszczenie należy przekazać do wywieszenia w lokalach wyborczych za pośrednictwem delegatury Krajowego Biura Wyborczego.